

INDAL med LIDEN och HOLM. (Medelpad.)

Indal nämnes såsom eget pastorat utan annex år 1314, då församlingen till den s. k. sexårgården har att utge 3 öre årligen, samt år 1316, då kyrkoherden till lösen af Upsalaärkebiskopens pallium bidrager med 1/2 mark och kyrkan med 2 öre. (DS 3: n. 1946, 2043.) *Liden* (Indalsliden) och *Holm*, som vid samma tid bildade ett själfständigt pastorat, omtalas sedermera underlagda Indal såsom moderförsamling, ett förhållande som fortfor, tills dessa båda socknar genom kungl. bref 15 mars 1889 erhöilo egen pastoratsrätt med khde i Indalsliden och komminister i Holm, under det att Indal sedan dess fått nöja sig ensamt med khde. Under annextiden bodde Indals komminister i Liden och hade med khdens tillstånd fått uppodla en del af hans därvarande stomjord. Först genom förordn. af 16 febr. 1838 afsöndrades 6 mål af stomhemmanet till ständigt komministersboställe. Holms från Indalsliden utbrutna kapellförsamling, som 18 okt. 1782 fick egen kapellpredikant, åt hvilken enl. kungl. resol. 4 mars 1843 Holms prästbord uppläts till boställe, förklarades den 18 nov. 1864 som annex till Indal.

Indals äldsta kända stenkyrka, som uppfördes 1480 af khden Josephus, var 20 aln. lång och 10 alnar bred. År 1641 inlades där nytt golf, 1646 »späntes kyrkiotaket, gjordes ny kyrkiokamb samt ännu där stående spiror eller brandar och kyrkiokors». Vapenhuset uppmurades 1693 af Joh. Hiller från Sundsvall och en ny sakristia byggdes om hösten s. å. Såsom mörk, smal och trång blef denna kyrka år 1761 nedrifven och ersatt med en ny stenkyrka med 3 stjärnhvalf, 45 aln. lång och 22 aln. bred, uppförd af byggmäst. Daniel Hagman. Härtill hade kollektmedel samlats från hela riket. Kyrkan, som invigdes 6 mars 1763 af biskop Kiörning, förlängdes under åren 1848-49 med 24 fot, hvarjämte klocktorn tillbyggdes på västra gafveln. Ny invigning ägde rum 24 aug. 1856. Af den gamla inredningen återstår en altarpupsats af bildhuggaren Jonas Granberg från Klöfsjö och en predikstol af klockare Gieting i Sundsvall, förskrifvande sig från 1750-talet. Från medeltiden bevaras ett rökelsekar af malm.

Bland fornfynd inom socknen bör erinras om den rika silfverskatt af omkring 3000 arabiska och anglosachsiska mynt jämte armband m. m., som under plöjning år 1903 hittades i Stige by. Under medeltiden innehade äfven Upsala ärkebiskopar jordegendom i dessa trakter, dock ej närmare angifvet hvar den var belägen. Så skänkte fogden Nicolas Fartiegnsson 5 juli 1324 till ärkebiskop Olof ägor med tillhörande fisken i Indalsälven, hvilka gifvaren ärft efter sin fader (DS 3: n. 2471).

En del hemman i socknen ingingo i det friherreskap Arnäs, som innehades af Posse'ska släkten 1653-75 (se inledn. till Arnäs).

KYRKOHERDAR.

1. Dominus **Josephus** [1480-1510], kyrkioprest i Indahl, enligt traditionen finne till börden. Han var närvarande på Indals ting 30 sept. 1485 och afgaf vittnesmål angående råskillnaden mellan Krange och Arnaklo byar. (Pappersbref i RA.) År 1503 insände han, sannolikt i egenskap af landskapsprost, till Upsala domkyrka den från Medelpad influtna afgiften, som kallades votum S:t Olavi och som uppgick till 6 mk (Domkyrkans räkenskapsbok ULA.) Han förstod den under medeltiden högt uppburna konsten att bygga kyrkor och hade inom sitt eget pastorat varit byggmästare vid Indals och Lidens äldre kyrkobyggnader, af hvilka den förra uppfördes 1480¹, den senare år 1483 eller 1510. Äfven kyrkorna i Ljustorp, Skön, Fors och Selånger skola under hans inseende nybyggts eller förbättrats. Säggen förmäler, att han drunknat i Indalsälven emellan Ede och Boda i en strid fors, kallad Strupen. Hans döda kropp återfanns 9 mil längre ner vid Ännetsnacken, upptogs och begrofs vid ingången till vapenhuset i Indals kyrka under en groft huggen grafsten. Stället å stranden, där hans lik anträffades, utmärktes länge genom ett upprest kors (Kb.). Dödsfallet inträffade före 1519, ty vid Indals ting d. å. erhöll Per Uneson af underlagmannen i Medelpad Olof Eriksson fastebref på Uneåsen, som han köpt af den redan då aflidne herr Josef i Indal för 15 mk pgr.

2. °**Brynolphus Helsingus** [omkr. 1530] uppgifves af Tunæus såsom den förste pastorn efter reformationen och skall ha varit född i byn Ballra (Balldra) i Högs s:n i Helsingland. Hans namn är ej anträffat i nu tillgängliga handlingar.

3. Herr **Pedher** [1543-47] i Glömmestad (Glömsta), det nuvarande prästbordet i Indal, är under dessa år uppförd såsom arrendator af den gamla kyrkojorden om 61 mål, som kon. Gustaf I vid reformationen indrog till kronan. Af sitt kyrksilfver från katolska tiden måste Indals kyrka år 1548 afstå en förgylld monstrans vägande 6 lödig mark 14 lod och Lidens kyrka en liknande om 4 löd. mk 7 lod.

¹ En äldre kyrkoboksanteckning af khden J. Thelaus lyder: Architectus ac primus fundator hujus templi erat Josephus, Fenno, vir eruditus, sagax & prudens, religioni pontificiæ, quæ tum temporis in hisce regionibus viguit, addictus et proinde iuxta religionis suæ inpiam ἀχρηστῶν ac rigorem cælebs vixit, solius templi ac sacrorum curam gerens. Aedificatum autem est hoc templum Anno 1480.

4. Herr **Erik** [1555] i Indall utgaf detta år till K. M:ts behof en kostgård, hvartill han levererade: Bröd 1½ t:na, öl 4 t:r, smör ett pund, ost 2 pund, fläsk 1 pund, torrfisk 1 pund, lax 1 fjärding och gryn ½ spann.¹

5. **Olof Jonsson** [1561-81], khde i Indalz prästegäll, utgjorde 1561 års kostgård med 5 pund kött och fläsk och förekommer de följande åren i tiondelängderna. Han aflade trohetsed till kon. Johan III å allmänna landstinget i Njurunda 3 nov. 1568. Jämte länsman och 6 andra bolfasta män verkställde han år 1571 socknens taxering för Älfsborgs lösen. Hans egen löseegendom uppgafs vara: silfver 30 lod, koppar 2½ pund, tenn 10 marker, kor 8, ungnöt 4, får 8, getter 6, svin 4, häst 1 för 15 mk, sto 1 för 5 mk, för hvilket han skattade 10-de delen med 15 mk 5 öre samt 3 lod silfver.

6. **Andreas Olai** (1582-1632), sannolikt från Finnsta i Sköns s:n, underskref Upsala mötes beslut år 1593 och Söderköpings riksdagsbeslut 1595. Enl. resolution af Upsala domkapitel 13 juni 1599 blef Dn. Andreas in Indal, som någon tid hafver varit priverad, att han besof sin festemö före bröllopet, ånyo insatt i sitt ämbete på församlingens förbön och för gudstjänstens nödiga uppehållande. Då Johannes Bureus på sin antikvariska resa år 1600-01 i Norrland besökte Indal, antecknade han, att i herr Anders' lagbok fanns ett kon. Gustafs mandat, som gällde Tynderö i Medelpad, och ett annat dat. 5 aug. 1555, samt att i prästgården fanns en tryckt intimation af ärkebiskop Laurentius Gothus af 1 jan. 1576 »om bokstolar i kyrkorna, läktare och sångare».

Genom ett kgl. bref 15 jan. 1628 bekom khden i Indal ett personligt anslag af 8 t:r spannmål, som efter att tidvis ha varit återkalladt utgick ända in på 1800-talet. (Hern. konsist. cirkulär n. 249.) Under khden Andreas' tid hände det, att när Indalsborna i västra fjärdingen år 1618 skulle båtledes leverera storgården till »Konungzhampnen», förgicks »en båt i den förfärliga fors, som är här ytterst i älfven, så att kött och fläsk till halfellofte pund jämte korn bortkom i forsen; dock kunde de karlar, som på samma båt voro, nogligen hjälpas med litet lif till landet». Fogden Axel Christophersson kräfde betalning för bristen, men Indalsborna i sin fattigdom anhöllo om befrielse. Andreas Olai afled 21 juni 1632, efter att ha varit pastor här i 50 år, såsom hans son riktigt antecknat i kyrkboken. År 1615 hade han bl. a. inköpt ett hemman Micksäter, som länge behölls i släkten. Han hade sannolikt sitt gifte från Ånge i Borgsjö.

¹ Enligt Medelpadsfogden Joen Larssons längd för s. å. i KA.

Af barnen äro kända: *Olaus Andreæ*, faderns efterträdare; *Margareta*, som äbodde Finnsta hemman i Skön.

7. **Olaus Andreæ** (1632-59), son till företrädaren, inskrefs som stud. i Upsala 10 nov. 1606, var här kapellan 1616 och bodde på Mick-sätershemmanet, hvarå Kgl. Maj:t år 1627 unte honom frihet.¹ Som han af ärkebiskop Petrus Kenicius i Upsala tillförne fått bref på gället efter faderns död, mottog han af sina medarfvingar redan i okt. 1632 prästbordsinventarierna, hvilka han uppräknar: »15 t:r säd, 6 kor, 1 tvåårig tjur, 5 får, 2 tackor och 3 lamm, 1 so, 2 galtar, 1 pund smör, 1 pund älgkött och 16 mk annat kött, ett gammalt ölfkar, en gammal plog, ett gammalt söndrigt bolstervar af skjälskinn och kalfskinn samt en förlåt af »trifollskäfft» halfnött, men »inventzhästen haffuer iagh inthz bekommit thette året». Ärkebiskop Laur. Paulinus Gothus besökte ej Indal under sin visitation i Norrland i aug. 1642 utan stämde Indals- och Ljustorpsborna ned till Skön (*J. Baazius*, »Inventarium eccl. Sveog.», s. 841). Khde Olaus deltog i ärkebiskopsvalet 1647, då han röstade på Lenæus. Han fick plikta vid Indals ting år 1649, för att han ej uppfört sin son i socknelängden. Afled 1659.

G. m. *Märet Staphansdotter*, som afled 25/10 1662, 86 år gammal.

Enda sonen *Isak*, kallade sig *Dahlström*, kapellan i Indal n. 6.

8. **Jonas Petri Kexlerus** (1660-61), bondson från Kexed i Vi-byggerå. Inskrefs såsom stud. i Upsala jan. 1627. Han utnämndes till skolmästare i Piteå 27 dec. 1643, men synes ha mött motstånd och blivit utsatt för trakasserier, hvilket framgår af ett bref, som prosten i Nordingrå. N. Bozæus 27 apr. 1646 aflät till ärkebiskopen i Upsala, hvari han begärde Kexlerus till sacellan i Vi-byggerå. Prosten anförde nämligen såsom skäl för sin anhållan, att K. var där infödd, hade ock där sin åldriga moder, sitt svärfolk, släkt och anförvanter, och såg sig gärna ifrån förföljelser libererad. Emellertid kom ej denna förflyttning till stånd, och då skolan i Piteå förändrades till trivialskola, erhöll han 1651 konrektorsbefattningen. Han var en verksam och duktig lärare, men började slutligen ledsna vid skolarbetet, sökte och erhöll år 1659 Indals pastorat, tillträdde 1 maj 1660, men avsomnade redan 27 aug. 1661. I Hsands konsistorium samtalades 28 nov. 1661 om sal. Joens Petri Angerm. i Indal änka, huru hon skulle underhållas. Hennes man hade genom en lång och trägen tjänst

¹ Genom sin son som ombud vid rådsturätten i Sundsvall 25/6 1649 uppmanades han af landshöfding Strijk att inom hösten skaffa sig konfirmation för fortsatt åtnjutande af denna frihet.

i skolan i Piteå i 18 år gjort sig förtjänt till ett långt bättre pastorat än Indal, men »såsom en uttrötter man vid skoltjänsten accepterade han gärna Indal. Sedan när han därtill komma skulle, hafver Gud behagat hasta med honom af denna jemmerdalen genom den timmeliga döden. Enka och barn sitta ej blott i stor skuld för spanmål, då de skulle tillträda pastoratet, utan äro så eländige, att de icke den ringeste hydda hafva till att luta sitt hufvud under, där de utur prästegården boflyttia skola.» Konsistoriales funderade på att gifta änkan med någon lämplig prästman, hvarvid nämndes herr Johan Clementsson, som tjänt vid skolan i Hsand och nu var under militiaestaten. Han sändes dit ss. nådårspredikant och församlingen erbjöd 40 daler. Man beslöt emellertid förvänta »hwad som Gud kan them på bådhe siider skiutha i hoghen».

G. m. *Eva Larsdotter Bergh*, som gifte om sig med efterträdaren. Hon synes ha varit dotter till öfverstelöjtnant Lars Pedersson i Hsand och har med orätt blifvit beskylld för att genom en förgiftad sup ha undanröjt företrädarens son Isak Dahlström ss. Kexleri medtäflare till pastoratet.¹ Hon gaf i testamente efter sin förste man och sonen Johan 29/5 1663 till kyrkan 20 dlr.

¹ Detta af Tunæus relaterade rykte har sin särskilda historia, som sanningen till ära bör klargöras. Först må härvid anmärkas, att Tunæus, enl. egen uppgift, fått historien om bränvinssupen från Dahlströms sonson, en 82-årig gubbe i Micksäter 1760. Om sagesmannens ålder ger anledning att i någon mån tvifla på berättelsens vederhäftighet, synes dess osannolikhet äfven af andra skäl träda i dagen. Observeras bör att Kexlerus jämte hustru bodde i Piteå och först 1660 hitflyttade; Dahlström afled 1659. Hade ett brott af denna art försports, skulle de samtida tingsprotokollen tala därom, men de tiga. - Icke förty är ryktet ej alldeles gripet ur luften, men de handlande personerna äro andra än de angifna, dramat utspelas väl i Indals prästgård, men ungefär 20 år senare och synes dess bättre till stor del ägt rum i en virrig och sinnessvag länsmans hjärna. I korthet förhöll sig saken så, att då bröllopet i Indals prästgård år 1676 firades mellan dottern i huset Eva Kesslera och Olof Kuse, hade bruden dagen därpå gått kring bland bröllopgästerna och äfven bjudit länsman Hendrik Larsson i Östanskar litet brännvin till välpläning, hvaraf han emellertid blef så sjuk, att han ej annat visste, än att han fått förgift. Denna inbillning och den omständigheten, att bruden, som året förut legat sjuk i gulsot och feber, före bröllopet häfdats af sin man, hade påverkat den sinnessvage länsmannen därhän, att han vid ett besök i prästgården 13 maj 1679 beskyllde Kuses hustru för barnamord och förgiftning. Denna oerhörda tillvitelse mot dottern grämde pastorskan så djupt, att hon, som det heter, borttorkades som ett trä och icke gaf sig till freds, förr än anklagaren fick sitt straff. Länsmannen instämde därför af pastor loci styffadern herr J. Thelaus och mannen till Indals ting 18 dec. 1680. Af vittnesmålen framgick, att han verkligen utslungat dylika grofva beskyllningar, men därvid varit mycket svag och eländig, och att några kvinnor, däribland den afl. sacellanen Dahlströms änka, som besökt hustru Eva under hennes sjukdom, edeligen befriade henne från tidigare hafvandeskap, förrän den gången hon gift blef, då hon sitt barn ärligen frambar. Tingsrätten ansåg länsmannen skyldig till 40 mark böter för hvardera tillvitelsen, men på grund af att han var och ännu är uti stor svärmodighet, ty förskontes han med 3 mks böter för bägge målen, och hustru Eva Jonsdotter befriades helt och hållet ifrån sådant ohemult tillmäle (Mdb. 18/12 1680).

Barnen kallade sig *Kessler*: *Petrus*, khde i Skön; *Lars*, khde i Rödön; *Jonas*, begr. 28/5 1659 i Piteå; *Engel* d. 1658 i Piteå; *Johan* d. i maj 1663 i Indal; *Eva*, f. 1659, g. 15/10 1676 med kyrkvärden Oluff Jonsson Kuse.

9. **Johan Clementis Thelaus** (1662-95), f. 1629 i Hsand af borgarfolk. Hans broder Hans Clementsson var äfven borgare och klockare där i staden. Stud. i Upsala juli 1650; apologist i Hsands skola och stadskapellan åren 1655-58 och tillika privat præceptor åt superintend. P. Steuchii söner, därefter predikant vid militien under fejdtiden i Jämtland, föreslogs till regem.-pastor vid Ångermanlands regem. 29 nov. 1660 af superint. Steuch med en ampel rekommendation till öfverste Henr. Fleming. Sändes till Indal ss. nådårspräst 3 dec. 1661, emedan han på denna tiden ledig är af ordinarie tjänsten under krigsfolket; utn. 28 juli 1662 till khde i Indal och installerades S. Bartholomæi dag s. å. af prosten N. Stigzelius. I början af följande år stod hans bröllop med företrädarens änka, hvarvid superintend. Steuchius själf var förman vid bröllopet, predikan hölls af regem.-pastorn vid Helsingereg. Elof Larsson Helsing. Enär Indals pastorat hörde till de svagare, var hans ekonomiska ställning nog brydsam, i synnerhet sedan kon. Carl XI återkallat de 8 t:r förläningsspanmål, han ss. pastor tidigare uppburit. I bref till länets guvernör klagar han öfver familjens fattigdom: »så att wij hafwom lijdit och ännu lijdom armodh och hungersnödh, jagh blyies att uthsäija att omiöhlat bark uthi somblige åhren hafver warit vårt bröd och watn vår dryck; uthi en summa: min fattigdom är större än att han kan utsäijas eller någon kan rätzligen troo». Han nämner äfven om sin synlösa hustru och anhåller bevekligt att få behålla den indragna kronospannmålen. (GLA. prästers skrifvelser.) Opponent vid prästmötet i Hsand febr. 1694. Samma år fick Indal sin större kyrkklocka, som bär hans namn i inskriptionen. I sin krafts dagar var han en stor, stark och modig man, som då han en sommar återkom från ett kompanimöte i södra Medelpad, utan att vänta på färja eller roddare, lät hästen simmande föra sig öfver den strida Indalsälven. Berömmes att ha hållit god ordning i församlingarna. Han afled 22 aug. 1695 och begrofs med likpredikan af superintendenten Micrander öfver text Ps. 116: 4-9. Ägde ett hemman i Stige samt hemmandelar i Micksäter, som han köpt af komm. Dahlströms barn 1675. (Mdb.)

G. 6/1 1663 m. företrädarens änka *Eva Larsdotter Bergh*, som blind afled i okt. 1703 och begrofs 12/1 1704 i Indals kyrka.

Söner: *Israel Thelberg*, f. 1663. här khde n. 13; *Jonas Thelberg*, komm. i Skellefteå.

10. **Olaus Ædenius** (1697-1713), f. 1630, bondson fr. Njurunda. Stud. 19 okt. 1661: kapellan i Indal 1662; citeras redan i juli s. å. inför

domkapitlet, men infann sig icke, hvilket synes ha ådragit honom 4 dagars arrest i konsistorii prubba. Efter att i hela 35 år skött kapellantjänsten, blef han här khde och tillträdde maj 1697. Under hans pastorstid fick Indal sin mindre kyrkklocka 1706, gjuten af Gerhard Meyer i Sthm. Han aflfed 12 okt. 1713 och begrofs 26 nov. s. å. Säges varit en stilla och saktmodig man, men klandrades för att han oförsvarligen häfdat Lidens prästbord, ity att han emot åtskilliga åtvarningar och förbud affört mest all gröda och foder till sitt skattehemman Byn.

G. m. *Christina Ostroschera*, khdedotter från Ljustorp.

Två döttrar kända: *Anna*, f. 27/9 1664, g. m. khde P. Fernbom i Indal, n. 12; *Margaretha*, g. 29/1 1705 m. rådman Jöns Holmer i Sundsvall.

11. Mag. **Petrus Arling** (1715), f. 1674 i Medelpad, uppgifves, tydligen med orätt¹, ha varit son till kapellan Hans Bröms i Ragunda, sedan i Berg. Stud. i Åbo 1693, där han aflade fil. kand. examen; blef efter återkomsten 1699 prästv. till adj. i Selånger, sedan i Tuna församlingar under åren 1701-04, reste därunder till Upsala, inskrefs vid univ. 1 mars 1702 och promoverades till fil. mag. 1703. Kollega i Hsands triv.-skola 3:e klass 1708, utn. till khde i Indal 1714 och skulle här tillträda 1 maj 1715, men insjuknade strax före hitkomsten och aflfed 16 maj 1715 i Tuna, hvarest han 26 s. m. begrofs i prostens Lidmans graf. (Tuna kb.) Han förde ett stilla, vackert lefverne och drogs med fattigdom.

G. 21/10 1705 i Tuna m. *Catharina Sundin*, dotter till khde Ol. Sundin i Arnäs, omg. 19/9 1717 i Tuna m. prästdragonen Johan Nyman fr. Finland; d. i Sundsvall 1743. (Hdpr 11/5 1745.)

Barn: *Hans*, violinmakare i Sthm; *Catharina*, g. m. kronofogden i Medelpad Petter Wester; *Christina*, döpt 21/9 1706, f. i Målstad i Tuna; *Olaus*, f. 2/3 1710; *Jonas*, f. 28/5 1714.

Tr: Grafverser öfver hustru Anna Christ. Banck 1694. Åbo (jämte A. Muur, Ångerm.). - De venenis præ. *T. Rudeen*, Aboæ 1697. - De natura accidentium præ. *A. Gæding*. Ups. 1703.

12. **Petrus Jonæ Fernbom** (1716-17), f. 29 nov. 1655, bondson från Fränstad, Torps s:n, inskrefs ss. stud. i Upsala under namnet *Fernelius* 25 aug. 1681, blef hus- och brukspredikant hos landshöfd. Jacob Fleming på Graninge 1687. På prästmötet i Hsand i febr. 1694 klagade han, att han hade 150 dlr kmt i resterande lön ss. predikant på Graninge och begärde assistens att få ut dem, men konsist. såg ej någon utväg, enär ingen viss possessor fanns till bruket; var adj. hos sin svärfader Ol. Ædenius

¹ Se detta arbete, D. 1 s. 116, not 1.

och nådårspred. först efter honom, sedan efter Arling, fick fullmakt på Indals pastorat 12 juni 1716, men den skulle förvaras, tills han præsterat prestanda, d. v. s. aflagt past.-ex., tilltr. 1 maj 1717. Lefde allenast till 12 maj s. å.

G. 20/1 1689 i Liden m. *Anna Ædenia*, dotter af khden härst. Ol. Ædenius; d. 7/12 1706 och begrafven af prosten i Selånger Lars Hägg 8/1 1707.

Barn: *Jonas Fernbom*, f. 24/11 1689, stud. 1709, d. kort efter sin ankomst till Upsala 5/11 1709; *Stina*, f. 3/10 1691, g. m. länsmannen i Liden Abraham Hallbom; d. 3/1 1772; *Lisken*, f. 23/3 1694; *Magnus*, f. 11/3 1696, prästv. dec. 1717 till nådårspred. efter fadern, past.adj. i Oviken 1719, förlorade förståndet och afsade sig prästämbetet, d. 16/2 1771 i Liden; *Laurentius*, f. 3/3 1699, d. 5/7 1702; *Ericus*, f. 16/8 1701, handelsman i Sthm; *Anna* f. 4/1 1705, d. 25/6 1706.

13. **Israel Thelberg** (1719-21), f. 1663, son till khden J. Thelaus n. 9 i Indal. Stud. i Upsala 14 febr. 1685; hjälppräst hos fadern 1689 och komm. här 1697. Han hade redan 1696 och äfven sedermera af församlingen blifvit begärd till pastor och var mycket missbelåten med Fernboms utnämning, hvarför han inkom i domkapitlet och frågade, om han, som med så många vocationer är af församlingen kallad, af Consistorio anses värdig till pastor eller ej?, hvarpå konsist. svarade och bad honom hålla tillbaka med sådant tal. Efter Fernboms död begärde han att få succedera honom och androg sina skäl i sittande kapitel 22 maj 1717. Härpå framtofs mag. Ol. Svanholms, rectoris scholæ i Sundsvall, bref, hvori han, som sutit 20 års tid pædagogus dårsammastädes, begärde samma pastorat; blef alltså hr Israel Thelberg af konsist tillspord, om han hade samvet att begärat framför honom. Det sade han sig hafva, efter han i 28 år haft vocation till detta pastorat, begärandes därhos att hans släta villkor måtte iakttagas, eftersom han haft ett svårt arbete, gått 2 gånger om dagen op i predikstolen (!) etc. Han fick promiss, att så snart hr Biskopen kommer in, skulle saken resolveras till hans nöje. Tillträdde Indals pastorat maj 1719 och begärde husesyn på prästbordet, emedan sådan icke på 23 år varit hållen. Hans pastorstid blef dock kort, enär han redan 12 febr. 1721 afled. Begrofs 19 mars s. å. med likpredikan af prosten Dan. Touschier i Skön öfver Vish. B. 5: 16, 17. Synes varit rapp och nitisk.

G. 24/6 1695 i Indals prästg. m. *Catharina Strandman*, dotter af khden Jacob Str. i Ljustorp, d. 12/6 1749, 93 år gammal.

Barn: *Anna*; *Eva*, f. 20/11 1697, d. 4/10 1703 i Stige; *Jacob*, f. 26/11 1699, nådårspred. eft. fadern, komm. i Tynderö; *Johannes*, d. 16/6 1702, 35 veckor gammal; *Johan*, f. 11/7 1703, hemmansägare i Stige och klockare, d. 26/6 1753.

14. Mag. **Johannes Stecksenius** (1722-43), f. 1679, son af khden Israel Stecksenius i Burträsk. Stud. i Åbo 1696, uppbar stipendium under

åren 1699-1707, promov. fil. mag. 1707, skolmästare i Luleå 1710. Då säker underrättelse ingått, att Thelberg genom döden var afgången, fann Konsist. (27/2 1721) ingen mera befogad till pastor i Indal än mag. Joh. Stecksenius, f. d. rektor scholæ i Luleå: 1) i anseende till hans 10-åriga tjänst vid en fattig och alltför usel lön, jämte det att han varit svårt spolierad af fienden, däraf han i stor fattigdom lemnad blifvit; 2) dessutom är bland de mest meriterade, 3) att han med beröm sina akademiska prof aflagt. Tillträdde här 1722 och begärde aldrig transport. Bland hans förtjänster omtalas, att han ej blott reparerat prästgården och iståndsatt prästbordet, hvarvid han en god del af sitt goda eftersatt, utan ock kommit den förfallna församlingen på fötter, samt så in- som utvärtes reparerat kyrkorna till öfver 2000 d:r kmts värde och ändå så hushållat vid guds- husen, att ehuruval endast 100 dlr kmt voro i behåll, när han hitkom, äro dock nu efter en så anseelig reparation öfver 1000 dlr behållna. (Hdpr.) Han afled 22 juli 1743 och säges varit af ett fromt, nöjdt och otvunget sinne. Hans hustru var mera praktiskt anlagd, förde kyrkböckerna och räkenskaperna. Sonen beredde sina föräldrar svåra sorger.

G. i april 1714 m. *Sophia Renmark*, dotter af handlanden Arendt Renmark i Luleå.

Af barnen: *Margareta*, f. 1721, g. m. prosten C. M. Nordin i Bygdeå, d. 1793; *Babba Sophia*, f. 20/11 1722 i Indal, d. 19/4 1723; *Arendt Israel*, f. 11/8 1725, stud. 1740, grenadier, slutl. korpral vid Lifgardet, d. 1747.

Tr.: De vindice legati delinquentis competente, præs. *J. B. Munster*. Aboæ 1702. - Disp. concordiam eamque inter fratres præcipue raram exhibens, præs. id. ib. 1705.

15. Mag. **Haquin Drake** (1745), f. 20 aug. 1699 i Rätan, son till komm., sedan khden i Berg Johan Drake och Helena Bergvall. Stud. 22 jan. 1720. Efter några års vistande i Upsala och på konditioner, bland andra hos borgmästaren i Gäfle Er. Gerdzlovius, prom. till fil. mag. 1728; prästv. i Hsand 5 okt. 1729 till adj. hos sin blifvande svärfader khden E. Sebrelius i Sveg och v. pastor därst. fr. 1736, till dess han efter nästan enhälligt val utnämndes till khde i Indal 6 apr. 1745 och tilltr. 1 maj s. å. Sjuk och utmattad af sina besvärliga resor mellan kyrkorna i Svegs pastorat, afled han redan 18 nov. tillträdesåret och begrofs af prosten Abr. Bång i Torp.

G. 10/1 1731 i Svegs prästgård med *Märta Sebreliä*, dotter af khden Er. Sebrelius, omgift med efterträdaren.

Barn: *Erik Johan*, f. 1733 mantalskommissarie, d. i Indal 6/2 1769, 35 1/3 år gammal; *Anna Margareta*, f. 1735, g. 12/1 1770 m. adj. sedan khden i Boteå och Umeå Fred. Hofverberg; d. 14/9 1770, 35 år 1 m. gammal.

Tr.: De monomachia, præs. *A. Grönwall*, Ups. 1726. - De Olao Skottkonung, præs. *L. Arrhenius*, ib. 1728.

16. **Petrus Erici Lang** (1747-74), f. 1709 i Ströms kapellansgård och döpt 6 juni. Föräldrar: komm. Erik Lang och Magdalena Roshemia. Efter studier i Frösö skola och Hsand stud. 11 mars 1727 i Upsala, prästv. 14 juli 1738 i S:t Jacobs kyrka i Sthm till huspred. å Marielund i Fundbo, Upl. hos grefvinnan Cath. Joh. Gyllenborg, änka efter hofrättsrådet Benkt Silfverstedt. Fick förordnande ss. nådårspräst i Indal från 1 maj 1746, afl. past.-ex. 30 aug. och under konservation utn. till pastor 19 nov. s. å. med tilltr. 1747.¹ Genom khde Langs oförtrutna nit och omsorg blef Indals nya kyrka uppbyggd och försedd med innanrede och prydnader. Den högtidliga invigningen förrättades af biskop Kiörning 6 mars 1763, hvarpå khden höll en uppbyggelig predikan med ingångsspr. Ps. 84:1 och vacker instrumental- och vokalmusik äfven uppfördes. Efteråt hölls gästabud i prästgården, hvilket afslutades med dans långt in på aftonen.² Khden L. afled 31 Maj 1774.

G. m. företrädarens änka *Märta Sebreliä*, som afled i Boteå prästg. 30/5 1790, 83 år g. Hon var vid mannens död så ofärdig, att hon icke utan andras hjälp och stödjande på 2:ne kryckor kunde förflytta sig från ena stället till det andra. (Hdpr. 7/2 1776).

Tr.: Bröllopsverser vid reg. auditören Joh. Sundells och Magd. Marg. Bångs bröllop i Sthm 17/1 1734.

17. **Mag. Andreas Göransson Oldberg** (1776-97), f. 19 juni 1729 i Myssjö s:n, Jämtl. Föräldrar: sergeanten Göran And. Oldberg och Catharina Hjorter. Stud. i Upsala 17 febr. 1748, disp. pro ex. ht. 1751, prästv. 1 sept. 1754 i Hsand på kallelse af khden i Oviken D. Salin, och stannade hos honom som adjunkt i 8 år, under hvilken tid han promov. till fil. mag. i Greifswald 1759; tjänstgjorde i Brunflo under pastor Nordings sjuklighet från april 1762 till juni 1767, då han tillträdde komministraturen i Ragunda, hvarå han erhållit fullmakt 23 maj s. å.; utn. khde i Indal 29 febr. 1776,

¹ Under denne khdes tid inträffade en händelse, som åstadkom allmän uppståndelse bland församlingsborna, och som påkallade en prostvisitation i Indal 5 mars 1752. En dag hade till klockaren Måns Persson i Holm inkommit Nils Larsson i Sunnansjö och en sjuklig skeppare Castlin från Sundsvall med begäran att få bese Holms kyrka. Som klockaren ej hade tid att åtfölja dem, utlämnade han nycklarna, men sedan befanns, att de i sakerstian utöfvat signeri, enär skepparen på Nils Larssons råd krupit 3 gånger igenom den där förvarade mäss-skjortan i akt och mening att återfå sin hälsa, hvilket församlingsborna i Holm ansågo mäktiga upprörande och föreburo, att mässeskjortan ej utan de enfaldigas förargelse hädanefter kunde brukas af prästerna. Prosten anmälde saken hos konsistorium, som biföll att samma skjorta ej vidare måtte brukas, men då konsist. fann obilligt, att kyrkans medel skulle användas till inköpande af en ny, ålades Nils Larsson och skepparen Castlin, hvilka sådan förargelse åstadkommit, att anskaffa en lika god mäss-skjorta igen. Klockaren Måns, som utlånat nycklarna, bötte till kyrkan 3 dlr k:mt (Hdpr. 22/4 1752).

² Se Inrikes Tidn. 1763, n. 23.

tilltr. 1 maj. Vid då verkställd inventering af Indals kyrkas egendom uppfördes ss. enda fastighet utom prästbordet ett slättland gent emot Ytterböle på södra sidan om älfven, Kyrk- eller Präststranden kallad, nyttjad af pastoribus utan afgift, hvilken genom älfvens utskärning sedermera gått förlorad. Khden Oldberg vitsordades af konsist. såsom en nitisk och oförvitlig lärare. Han återbördade till Lidens prästbord de på 1702 års karta upptagna Degersvedjorna, som Bynsborna sökt göra anspråk på. Afled 21 febr. 1797 och begrofs d. 19 mars.

G. 1) 24/6 1761 m. *Helena Catharina Lilliesköld*, f. 21/11 1737, dotter af kaptenen vid Jämtl. reg. Erik Gust. L. och Magd. Eurenia, prostdotter fr. Oviken, d. 1776.

2) 10/8 1777 m. *Anna Margareta Frodlin*, f. 29/9 1742 i Hudiksvall, dotter af rektor Petrus Fr., en ömsint moder, »död med sin käraste frälsares namn i mun och hjärta», d. 5/3 1791.

Barn i förra giftet: *Erik Gustaf*, f. 1762, khde i Nordmaling; *Jöran*, f. 1/5 1764 i Brunflo, sergeant, nyutn. fändrik vid Jämtl. reg., d. i Varberg 19/4 1789 under pågående krig; *Peter*, f. 7/12 1765 ib., d. före 1777; *Helena Christina*, f. 27/1 1770, g. 19/5 1796 m. komm. landtm. Ol. Arén, 2) m. v. past. J. Högbom i Björna; *Magdalena Catharina*, f. 1771, g. 29/12 1796 m. v. länsm. Olof Lidin i Tynderö, sedan organist i Brunflo; *Anders*, f. 3/7 1773, khde i Sidensjö; *Elias Jesper* flyttade till Holland. - i senare giftet: *Clara Catharina*, f. 3/8 1778, g. 15/7 1798 m. kronolänsman N. Fröst i Skällsta, Indal, d. 1849; *Anna Margareta*, f. 13/8 1781, d. 3/9 s. å.; *Margareta Dorothea*, f. 30/10 1782, g. 12/1 1800 m. hemmansägaren Lars Dahlström i Sunnås.

Tr.: Tankar om undervisning vid landtbruk, præs. *A. Berch*. Ups. 1751. - Latin. gratulat. vers. till Er. Stigzelius, Ups. 1753.

18. Elof Frisendal (1799), f. 25 nov. 1735; länsmansson från Ragunda. Stud. vt. 1761; prästv. 31 maj 1767 till adj. i Selånger; af brukspatron Matt. Krapp kallad till pred. vid Lögdö bruksförsamling, hvartill konsist. gaf sitt bifall 16 nov. 1768, tilltr. 1770; utn. komm. i Nordingrå-Vibygerå 29 jan. 1783, efter P. Fischer; erhöill fullmakt ss. khde i Indal 22 nov. 1797, tilltr. 1 maj 1799, men afled redan 4 sept. och begrofs 3 nov. s. å. I 32 år hade han tjänat och gjort sig af konsist. känd ss. en uppbyggelig och nitisk prästman, men då han genom befordran till Indals pastorat med förbättrade inkomster kunde tillförse sig en mera sorglös ålderdom, afgick han med döden, sedan han blott öfverlevvat 4 mån. af sitt första tjänsteår som pastor (Hdpr. 19/3 1800).

G. 1) m. *Anna Engelmark*, dotter till khd. Lars E. i Juckasjärvi. (Gr.)

2) 1/1 1782 i Ljustorp m. *Margareta Elisabeth Bredberg*, dotter af khden i Ljustorp J. Br. och änka efter khden därst. Christian Svanström. Hon afled i Ljustorp 13/5 1805 i sitt 65 år.

En son.

19. **Nils Henr. Aurén** (1802-31), f. 16 mars 1755 i Selånger; fadern Henrik Ersson i Rasåsen, en slöjdkunnig och redbar danneman, var riksdagsfullmäktig för Medelpad. Sonen, som före år 1783 kallade sig *Sellerstedt*, blef stud. vt. 1775, prästv. 24 juni 1780 på kallelse af prosten Nordstrand i Tuna, tjänstgjorde ss. hans adj. till 1783, då han åter begaf sig till Upsala för studier, fick så anställning ss. adj. hos khden Nils Clewberg i Tibble, Upl.; past.-ex. i Upsala 1785. På kallelse af hofjunk. O. P. Rudbeck, ss. innehafvare af Bredsjö gods och därmed förenad jus patronatus utn. till komm. i Järlåsa församling, Upl., 26 nov. 1788, tilltr. 1790. Khde i Indal 19 aug. 1800, tilltr. 1802, honor. prost 1820. A. var en fridens man, glad och förnöjd till sinnes.¹ Efter altartjänsten 4:de sönd. i adventet 1828 träffades han af slag, åtföljdt af minnesslöhet och minskad talförmåga han blef så pass återställd, att han sommartiden kunde vistas ute i Guds fria natur, där man stundom såg honom stilla vandra. Afled 30 juni 1831.

G. 1) m. *Agatha Christina Clewberg*, dotter af teol. prof. Christopher Clewberg i Upsala;

2) 1797 m. *Maria Christina Wennerberg*, f. 18/2 1772, dotter af pappersmästaren vid Lingonbacka bruk vid Upsala Sven W. och Christina Lundmark; d. 1/2 1819;

3) 27/9 1822 m. *Christina Nygren*, tjänstflicka i Hsand, d. i Indal 4/9 1860.

Barn: 2 döttrar, af hvilka *Christina Petronella* f. 12/4 1809, g. m. tunnbindaren i Hsand Jonas Backman, d. i Sollefteå 15/10 1857.

20. **Mag. Pehr Lagergren** (1833-36), f. 13 febr. 1778 i Lyckeby, Lagfors bruksförsamling i Ljustorps pastorat, där fadern var kolare. Stud. i Upsala 8 apr. 1800; efter år 1804 fullbordade gradualstudier prästv. 16 juni 1805 till adj. i Säbrå, promov. fil. mag. 1806, nådårspred. och v. past. i Sunne 1809-10; adj. därst. 1811, utn. komm. i Hallen 12 okt. 1814, tilltr. 1 maj 1816, past.-ex. i Hsand 1819, utn. khde i Hafverö 1819, där han ej tillträdde, och kort därpå khde i Undersåker 8 nov. 1820, tilltr. 1 maj 1821; khde i Indal 1831, tilltr. 1 maj 1833. Lär ha haft större förkärlek för klassiska studier än för de prästerliga bestyren. Afled 25 juni 1836.

G. 1808 m. *Margareta Elisabeth Planting-Bergloo*, f. 30/3 1783, dotter af löjtn. Carl Magnus Pl.-B. och Margareta Christina Wasell; d. i Indal 25/11 1850.

¹ Tysken F. W. v. Schubert besökte khden Aurén under sin resa i Norrland. Han omnämner, att kyrkans altartafla föreställde nattvardens instiftelse, en annan större målning återgaf Frälsaren på korset. I grannskapet af kyrkan flöt den s. k. Prästån, som på en kort sträcka framdref 20 kvarnar. Prästgården låg ensam för sig vid kyrkan. (Resa genom Sverige, 2, s. 545.)

Barn: *Carl Magnus*, f. 24/3 1809, stud., bokhållare på Rydboholm; *Pehr Gustaf*, faktor; *Sigrid Margareta*, ogift; *Maria Christina*, ogift.

Tr.: De significatione vocis ψυχη in N. T., præ. *Dan. Tegnander*. Ups. 1803.
- De optima historiam in scholis discendi ratione, præ. *E. M. Fant*. Ib. 1804.

21. **Pehr Svedberg** (1840-56), f. 1 jan. 1791, fadern bonde i Thorvalla by, Brunflo. Stud. 17 mars 1815, konditionerade hos baron Cederström på Viksjö, nära Sthm 1816, absolverade seminariet s. å., prästv. i Hsand 11 juni 1820 till adj. åt khden Thelaus i Anundsjö; past.-ex. 1823, komm. adj. i Umeå l.församling 3 mars 1824, ånyo adj. i Anundsjö 21 juni s. å.; vakanspred. i Sidensjö 10 aug. 1825, utn. khde i Hafverö 11 jan. 1826, tilltr. 1 maj 1827; khde i Indal 13 febr. 1838, tilltr. 1 maj 1840; honor. prost 30 sept. s. å. Afled 22 dec. 1856.

G. 25/6 1826 i Anundsjö m. *Anna Maria Fougt*, d. i Säter, Indal 21/7 1885.

Barn: *Lars Gustaf*, f. 21/1 1828 i Hafverö, gymnasist i Hsand, d. i hemmet 16/7 1846; *Mikael*, f. 9/11 1829, d. 4/6 1830; *Jon Pehr Michael*, f. 7/8 1837, d. 17/8 1847; *Carl Johan*, f. 27/10 1839, e. o. kammarskrifvare; d. å Sundsvalls lasarett 18/4 1892; *Nanny Theodora*, f. 28/5 1844 i Indal, bosatt därst.

22. **Lars Bergström** (1858-88), f. 21 sept. 1803 i Undrom, Rödön, son till regem.-hofslagaren J. Fredrik Bergström. Stud. vt. 1828, v. kollega vid Frösö skola vt. 1832; prästv. 24 juni s. å. till past. adj. i Rödön; v. stads- och fängelsepred. i Östersund 6 aug. 1834-1 sept. 1836, åter past.-adj. i Rödön; v. kollega å Frösön vt. 1838; past.-adj. vid termiens slut, past. ex 1840, vakanspred. i Östersund 1843, utn. khde i Vibyggerå med kgl. fullmakt 25 febr. 1843, tilltr. 1 maj 1845; khde i Indal 7 sept. 1857, tilltr. 1 maj 1858. Hans håg låg åt studiet af naturvetenskaperna, men af tvång måste han slå sig på den prästerliga banan, som dock med tiden blef honom alltmer kär. Han var ock en gärna hörd predikant och såsom sällskapsmänniska afhållen och uppskattad. Med sina ovanliga mimiska anlag och skarpa blick för det egendomliga hos människor ägde han en makalös förmåga att till åtbörder, min och tal återge kända personligheter och beredde härigenom sina åhörare högtidsstunder af nöje. Under sina studentår konditionerade han hos en major O. W. Montgomery på Åkerö i Södermanland och fick af hans trädgårdsmästare lära sig trädgårdsskötsel, hvarigenom prästgårdarna både i Vibyggerå och Indal tack vare hans åtgärder blefvo beryktade såsom mönsteranläggningar för fruktodlingen här uppe. Såsom stiftets senior afled han 20 nov. 1888.

G. 1843 m. *Johanna Staaff*, f. 1823, dotter till prosten Pehr Staaff i Rödön, d. 14/11 1873.

Barn: *Petrus Lorentz Abraham*, f. 25/7 1844 i Östersund, student i Upsala,

d. i Indals prästgård 11/8 1872; *Fredrika*, f. 21/1 1846 g. i Vibyggerå 30/4 1866 m. landtbrukaren Johan Alfred Boström, änka 1910 bosatt i Indal; *Anna Charlotta Theresia*, f. 22/7 1848, g. 11/1 1881 m. komm. Jon Jonsson i Ås, bosatt i Föllinge; *Carl*, f. 3/6 1850, d. 13/1 1862 i Indal; *Fredrik Olof Mauritz*, f. 17/5 1852, garfvarer i Sundsvall; *Karin Kerstin Sofia Erika*, f. 10/9 1854, g. m. arbetaren Erik Reman, d. 10/1 1917; *Konrad Erik Teodor*, f. 12/11 1856, kamrer vid Finnboda slip, g. 26/12 1886 m. sin kusin Anna Staaff, f. 13/8 1858; *Ulrika Maria Ottilia*, f. 8/10 1858 i Indal, bosatt i Boden; *Laura Olivia Erhardina*, f. 8/1 1861, g. 1886 m. kronojägaren Erik Nilsson, d. i Indal 30/8 1891; *Karl Johan Agaton*, f. 21/3 1863, med. fil. ex. 1886, banktjänsteman i Östersund, d. 3/5 1906; *Ferdinand Otto Placidius*, f. 5/10 1865, tandläkare i Boden; *Tolf Oscar Immanuel*, f. 20/10 1868, kommissionslandtmätare i Jämtl. 1905, distriktslandtmätare i Hsand 1918.

23. **Petrus Englund** (1890-1916), f. 5 maj 1836 i Myssjö. Föräldrar: torparen Jöns Silfverdal Hansson och Märta Eriksdotter. Genomgick folkskoleseminariet i Hsand och aflade folkskollärarex. ht. 1861; ingick i Evang. fosterlandsstiftelsens missionsinstitut i Sthm ht. 1862, afl. prästex. d. 18 och prästvigdes 19 okt. 1866 till tjänstgöring ss. missionär i Evang. Fosterl. stiftelsens tjänst i hednavärlden. Efter 4-årig vistelse i Ost-Afrika (dels i Kunama, dels i Massawa, dels i Abyssinien) och 5 mån. verksamhet i Alexandria ss. sjömansmissionär, återkom han till fäderneslandet i maj 1871. För återvinnande af hälsa och arbetskraft vistades han 1½ år i Visby under läkarevård och verkade där ss. stadsmissionär samt förordnades att uppehålla gudstjänsten i Follingbo pastorat 3 apr. 1872. Kallades ht. s. å. till Johannelund för att sammanställa och i tryck utgifva sina samlingar rörande Kunamaspråket. Erhöll nådigt tillstånd 1 aug. 1873 att tjänstgöra ss. präst inom Hsands stift och förordn. till past. adj. i Häggdånger, utn. hospitalspred. i Hsand 19 okt. 1875, tilltr. 1 jan. 1876, domkyrkoadj. 19 jan. 1876-1 maj 1880, v. komm. och domk. adj. 1881-19 juli 1884, då han utn. till ord. komm. i stiftsstad, tilltr. 1 juni 1885; khde i Indal 6 juli 1889, tilltr. 1 juni 1891, men uppehöll tjänsten ss. v. past. under eckl. året 1890-91; disp. prof. för past.-ex. 7 maj 1877, past. ex. 9 apr. 1881. Anhöll 1896 att få på 25 år utarrendera Indals prästbord, hvilken ansökan K. Maj:t biföll såtillvida, att tiden skulle inskränkas till 20 år. LWO 1912. Af den närmast lefvande generationen af stiftets prästerskap torde han väl varit den, som under de största farorna för lif och hälsa i fjärran land verkat i sitt evangeliska kall. Han afled d. 6 juni 1916, en månad efter nyss fyllda 80 år.

G. 8/2 1869 m. småskolelärarinnan *Augusta Amalia Sofia Löwendahl*, f. 6/7 1836 i Tjärstads förs., Linköpings stift, dotter af Nikolaus L., skraddare och jordbrukare, och Maria Lovisa Lundholm.

Adoptivdotter: *Mathilda Sofia*, f. 6/12 1871.

Tr.: Grammatik och ordbok på Kunamaspråket. Sthm 1873. - Aftonsångspredikan på 20 sönd. eft. Tref. Hsand 1882. - Växer i vår Herras och frälsares Jesu Kristi kunskap. Hsand 1883. - Predikan på Allhelgonadag (i Predikosamling af Hsands stifts prester) 1883. - Missionspredikan i Häggdångers kyrka d. 17 aug. 1886. Hsand 1886. - Dödens magt och vanmagt, högm. pred. på 16 sönd. eft. Tref. 1889. Hsand 1889.

KOMMINISTRAR..

1. °**Olaus Unonis** har af Tunæus uppförts såsom kapellan omkring 1594. Ej anträffad i samtida handlingar.

2. **Olaus Andreæ** [1616-32] blef här khde, n. 7.

3. **Hendrik Andreæ** (1633-46), f. i Stige by i Indals socken. Stud. i Upsala. 23 apr. 1621. Omtalas som präst 1626. På tinget i Indal 1633 förebrådde kaplanen herr Hindrik sin broder, Jöns Andersson i Stige, att ha gifvit underlagmannen mutor för att komma till hemmanet. Pastor herr Olof och brödernas svåger Peder Eriksson i Backen vittnade, att de hört sådana ord, men Hans Ingemarsson i Östanskär, som följt Jöns till underlagmannen vid jordeköpet, betygade med sin ed, att det inte var sant. Hr Hendrik kunde ej frias för det 3:dje kapitlet i Tingsmålbalken och dömdes till 40 marks böter. Afled i Stige by 1646.

Hustrun *Sara* gaf i nov. 1647 1 daler och en sångbok till kyrkan i testamente efter sin man.

4. **Jonas Olavi Angermannus** (1647-51). I Upsala domkapitels skrifvelse dat. 25 juni 1647 till prosten Thomas Roselius i Njurunda heter det: »Emedan Dn. Jonas Olavi Angermannus är af oss förordnad till komminister uti Indals giäld, ty begäres att I å våra vägnar tillhålla och förmana Pastorem, att han utan någon tresko eller gensägelse låter närv. D:no Jonæ bekomma den del, som han efter ordning skyldig är, näml. 14 t:r säd, 6 riksdaler och därtill skjortor och skor». Han synes år 1651 blifvit kapellan i *Tuna-Attmar*.

5. **Isak Ol. Dahlström** (1651-59)¹, ende sonen af khden i Indal Olaus Andreæ. Inskrefs som student i Upsala 2 febr. 1637, återvände hem 1643, men hade ej då fullbordat sina prästerliga studier. Fadern hade redan 1644 begärt sonen Isak till medhjälpare, men prosten Thomas

¹ Tunæus har på grund af en förväxling med Isak Ol. Alstadius oriktigt uppfört honom bland kapellanerna i Tuna, så ock Hülphers.

Roselius förklarade, att pastor i Indal är än så rörlig, att han sitt ämbete sköta kan; hans son är ej af de kvaliteter, att honom det helga ämbetet kunde anförtros, och har slagit sig på annat vitæ genus (Hdmh 27/7 1644). Fadern fick på Indals ting 12 dec. 1649 böta 20 dlr smt för att han ur sockenlängden uteslutit sin son Isak, hvilken är gifter man och varit från Akademien uti 6 år. Hr Olof sade sig vilja hafva honom till sina förra studier igen. Men nämnden kunde ej befria honom för den 6:te punkten i Nyköpings beslut af 24 febr. 1640: Om pastor undandöljer någon person, skall han böta till nästa hospital 20 daler smt. Sonen synes verkligen ha åter upptagit studierna, torde blifvit prästvigd 1651 och strax därefter fått tillträda sacellanien i Liden.¹ Han afled kort efter fadern 1659, dock ej förgiftad, såsom ofvan sid. 7 not. 1) blifvit utredt.

G. m. *Lisbetha Olufsdotter*, som i änkehjälp för år 1660 uppbar 2 tr af Vi-byggerå kyrkoherberge och lefde ännu i jan. 1685. Hon hade hemmanet Micksäter fritt i sin lifstid.

Barn: *Andreas Dahlström*, stud. 1670, erhöll till hjälp 3 daler af Neder-Kalix kyrka 1675, sannolikt d. före 1683; *Olof Isaksson*, f. 1647 i Micksäter; *Jakob Isaksson*, f. 20/5 1655 i Micksäter, d. 7/2 1716; *Margareta Isaksdotter*, f. 1659, gift.

De tre sistnämndas arfvingar processade med åbon Lars Andersson om Finstahemmanet i Skön, hvilket återvanns åt arfvingarna genom Sköns häradsrätts dom 29/4 1727 (UB. W. 1180).

6. **Matthias Erici Medenius**² (1660-62) har ss. v. d. Indalensium comminister undertecknat tiondelängden för år 1661 och kvitto å underhållsspanmål 1 febr. 1662. blef s. å. komm. i Nordingrå, sist komm. i Ström, se *Hammerdal*,

7. **Olaus Ædenius** (1662-97), khde i Indal n. 10.

8. **Israel Thelberg** (1697-1719), khde i Indal, n. 13.

9. **Israel Ol. Walanger** (1719-52), f. 1683 i Bjästa, Nätra s:n, där fadern Olof Walanger då nyligen blifvit komminister. Stud. i Uppsala 4 okt. 1707, prästv. till adj. i Ljustorp 1712 och nådårspred. efter khden

¹ Vi finna nämligen hans namn *Isacus Ol. Medelpadius* 1650 bland de *studiosi*, som inskrefvos i Hsands s. å. öppnade gymnasium, hvilket styrker såväl riktigheten af att med dessa *studiosi* menades studenter, som ock att gymnasiet till en del fick göra tjänst som ett slags teologiskt seminarium. (*G. Bucht*, Härnösands läroverks arkiv, i Redog. för lärov. 1920/21, s. 3.)

² Tunæus har som Dahlströms närmaste efterträdare uppfört *Olaus Erici Alsenius* och *Joh. Clementis Thelaus*. Hvad den förra angår, finnes ingenting, som bestyrker uppgiften (se komm. i *Hammerdal-Ström* n. 1). Beträffande Thelaus hitsändes han ju hösten 1661 som v. pastor (se ofvan khdar n. 6).

Groth därst.; adj. hos prosten P. Eurenus i Oviken 1714, som på det flitigaste rekommenderade sin adj. dn. Is. Valangrum till Indals sacellani, hvartill Konsist. gaf sitt bifall 5 mars 1718; tilltr. 1719. En from och allvarsam lärare, stadig i lära och lefverne. Begärde sin son Johannes till hjälppräst i mars 1746. Afled 19 aug. 1752 och begrovs 20 sept. s. å. På Lidens prästbord hade han med pastors vetskap och minne sedan år 1736 mot 24 dlr kmt och 2 t:r årlig afrad börjat uppbruka en steril, oländig samt med grof skog beväxt mark och satt den i stånd, så att därå kunde sås 2½ t:r utom slått. Änkan begärde därå 50 års besittningsrätt; konsist. afslog ansökan, emedan kapellan ej hade rätt att nedsätta sig på prästbordet, men ansåg billigheten fordra, att änkan måtte i sin lifstid nyttja, hvad komm. af ris och rot uppbrutit (Hdpr. 21/1 1761).

G. 1720 m. *Brita Sellin*, dotter af komm. i Refsund-Sundsjo Joh. Sellin, d. 26/12 1777, 87½ år g.

Barn: *Christina*, f. i Liden 13/2 1721, g. 1) m. linne-direktör Matth. Norberg, 2) 1766 m. prosten Jonas Törnsten i Njurunda, d. i Gudmundrå prästg. 11/10 1809; *Johannes*, f. 14/1 1724, faderns efterträdare; *Olof*, f. 27/8 1727, teol. lektor i Hsand, d. 29/12 1805.

10. **Johannes Isr. Walanger** (1754-60), f. 14 jan. 1724, son af företrädaren. Stud. 14 sept. 1743, afl. präst.-ex. i Hsand 21 mars 1746 och prästsv. till faderns adj. samt efterträdde honom i prästsysslan 20 apr. 1754. Vid prästmötet i Hsand 1758 utsågs han till opponent vid kommande prästmöte, men afled dessförinnan 22 mars 1760 och begrofs 13 nästfölj. april.

G. 4/10 1750 m. *Brita Norberg*, länsman Mathias Norbergs dotter, omg. m. efterträdaren komm. P. Berglund.

Barn: *Brita Stina*, f. 4/8 1751, g. m. khden Jonas Svedberg i Sveg; *Israel*, f. 18/4 1753, komm. i Indal n. 12; *Catharina Margareta*, f. 27/1 1755, g. m. bonden Jon Davidson i Jerqvitsle, omg. 1798 m. bonden Ol. Olsson i Åsen; *Maria*, f. 20/4 1756, g. m. Per Jonsson i Wästerflygge; *Magdalena*, f. 14/6 1759, g. m. komm. härstädes Aron Lidzelius n. 13.

11. **Pehr Berglund** (1761-99), f. 13 dec. 1721 i Njurunda s:n, son till bonden Per Olofsson i Berga by. Stud. 1 febr. 1742, adj. hos khden P. Lang i Indal 1748, utn. komm. i pastoratet 17 dec. 1760, »såväl för sin egen skicklighet som änkans och sterbhusets försörjande», tilltr. 1761. Afled 11 juli 1799.

G. m. företrädarens änka *Brita Norberg*, d. 1/7 1791.

En son: *Pehr*, f. 4/8 1768, d. 23/1 1769.

12. **Israel Walanger** (1801-08), utn. 18 febr. 1801 till ordinarie komm. i Liden., komm. i Själevad i okt. 1807. Se *Själevad*.

13. **Aron Lidzelius** (1808-18), f. 31 jan. 1759 i Liden. Föräldrar: nämndemannen och kyrkvärden David Uneson och Margareta Pehrsdotter, hvilka afledo, när sonen var 11 år. På sin broder Jon Davidssons bekostnad skickades han till Hsands skola 1770, genomgick gymnasiet och blef stud. vt. 1781 vid Upsala universitet, där han tvenne omgångar vistades. Prästv. i Hsand 31 aug. 1783, blef han på kallelse af Holms kapellbor församlingens förste socknepred. och utn. 1808 till komm. i sin födelsebygd. Han dog 27 juli 1818. (HST 1819, n. 6.)

G. 1) 10/7 1785 m. *Magdalena Walanger*, företrädarens syster;

2) m. *Margareta Christina Stenklyft*, dotter till räntmäst. och kronofogden Nils Stenklyft och Cajsa Elisabeth von Horn; d. 3/11 1843.

Barn i förra giftet: *Margareta Christina*, f. 9/7 1786, g. 1/11 1814 m. inspektoren Per Flodén i Torp i hans 2:dra gifte; *Brita Elisabeth*, f. 22/7 1788; i senare giftet: *Nils David*, f. 3/1 1792, fil. mag. 1818, rektor i St. Jakobs skola i Sthm, d. i Ronneby 13/8 1826.

14. **Pehr Backman** (1820-33), sist komm. i *Skön-Alnön*.

15. **Olof Taflin** (1833-51), f. 22 mars 1789 i Sundsjö s:n i Jämtland, fadern bonde. Stud. 11 febr. 1814, konditionerade ett år hos kapten Schenström i Rasbo, absolverade seminariet 1815, prästv. 24 nov. 1816 i Hsand till adj. åt kapellpred. Genborg i Stugun; kom till Indal som adj. 1820 och utn. till komm. i Liden febr. 1832, tilltr. 1 maj 1833. Bodde som adj. i Indal i Skjällsta. Af khdens i Indal inom Lidens annex belägna stomhemman om 19 skattemål utbröts gm kgl. bref 15 febr. 1838 6 skattemål, innefattande den af förra komministrar uppodlade jorden till ständigt boställe åt kapellanen i Liden, samt 1 skattemål, det s. k. David Olofssons torp, till klockaren och skolmästaren. Komm. Taflin afled 22 juli 1851.

G. 1821 m. *Anna Sara Tunström*, f. 12/1 1786, dotter till hattmakaren T. i Sundsvall, d. 3/10 1852.

Barn: *Sara Sophia Catharina*, f. 4/6 1821, d. 2/7 s. å.; *Erika Olava*, f. 30/4 1822, begr. 9/7 s. å.; *Erik Olof*, f. 22/7 1826, torpare i Östby, Holm; *Anna Catharina* tvilling, f. 22/7 1826, d. 25/8 s. å.

16. **Hans Olof Edlund** (1853), f. 1 nov. 1804 i Sundsvall. Fadern: Hans Edlund, handlande. Stud. 13 febr. 1826, prästv. 18 juli 1830 till v. komm. på Alnön, past. adj. i Stigsjö 9 nov 1831, v. komm. i Stöde 27 mars 1833, past. adj. i Indal 22 apr. 1835 och v. past. 29 juni 1836, v.

komm. i Hässjö 24 apr. 1840; fick efter en skarp strid mellan Hässjöborna och Lögdö bruksförsamling fullmakt som extra komm. i Hässjö 21 juni 1847; kallad af major Dreyer till brukspred. vid Lögdö, tilltr. 1 maj 1849 denna befattning, erhöll 22 mars 1852 fullm. på sacellanien i Liden och tilltr. 1 maj 1853, men afled redan 6 juni s. å. af hjärtslag. Begravnen å Sundsvalls kyrkogård. Ogift.

17. **Lars Peter Westerlund** (1855-85), f. 6 jan. 1809, son af bonden Lars Larsson i Hässjö s:n. Stud. vt. 1834, prästv. 6 nov. 1836 till past. adj. i Neder-Luleå, där han, med undantag af några veckors förordnande att förestå Neder-Kalix sacellani, oafbrutet tjänstgjorde till 1 mars 1854, då han erhöll fullmakt å komministraturen i Indal-Liden med tillträde maj 1855. Utsågs till talare vid Medelpads prästsällskaps årssammankomst febr. 1858. Afled 22 dec. 1885.

G. m. *Maria Sehlstedt*, f. 6/11 1818, dotter till komm. Hans S. i Neder-Luleå.

Barn: *Alfred Constantin*, f. 18/8 1843 i Luleå landsf., stud. 1868, e. o. post-expeditör, d. i Indalsliden 23/10 1897; *Ernst Adalbert*, f. 19/10 1845, d. ss. skolyngling i Sundsvall 11/3 1859; *Maria Teresia*, f. 1849, sinnesrubbad under ett 30-tal år, d. å hospital 1919.

KAPELLPREDIKANTER I HOLM.

1. **Aron Lidzelius** (1783-1808), komm. i Indal-Liden, n. 13.

2. **Sven Modén** (1809-24), f. 1 maj 1778 i Lillherrdals s:n. Föräldrar: bonden Erik Svensson i Mor by och Brita Persdotter. Föräldrarnas medellöshet gjorde, att han först 1797 inskrefs i Frösö skola, och han hade nog tvungits att öfvergifva studierna, om ej prosten i Sunne G. Gerdin tagit honom i sitt skydd, förhjälpit honom med kläder, föda och böcker, så att han fick inträde i Hsands gymn. 1802 och inskrefs ss. stud. i Upsala 4 mars 1806. Vid vårterminens slut återvände han till Hsand och blef på konsist. kallelse prästv. 10 aug. 1806 till past. adj. i Sveg hos khden W. S. Huss; past. adj. i Berg 1807-09 hos khden O. Åström, kapellpredikant i Holm 1809. Träffades oförmodadt af slag, som inom några minuter ändade hans lif 9 apr. 1824.

G. 1810 m. *Engla Simonsdotter*, dotter af kyrkvärden Simon Jonsson och Sara Persdotter i Sunnansjö, Holms sn, d. 27/11 1827 af lungrot.

Barn: *Carl Erik*, f. 25/10 1810, bonde i Anundgård, d. i Västansjö i Sättna 30/5 1894; *Simon Petrus*, f. 15/3 1812, sockenskräddare i Sunnansjö, sedan i Anundgård; *Sara Elisabeth*, f. 6/5 1815, d. 13/1 1821; *Sven Magnus*, f. 9/1 1818, d. 24/1 s. å.; *Sven Oscar*, f. 14/10 1819, d. 23/1 1840 af slag; *Brita Christina*, f. 17/5 1822, d. 29/8 s. å.

3. **Nils Johan Nordvall** (1826-49), f. 3 dec. 1792, son af bonden Olof Olofsson i Krokvåg, Ragunda s:n. Stud. 21 mars 1816, prästv. i Hsand 13 dec. 1818 till adj. hos prosten D. Tegnander i Ragunda; kapellpred. i Holm 26 jan. 1825, tilltr. 1 maj 1826. Erhöll 1847 v. pastors namn och värdighet. Afled 28 nov. 1849 af lefversjukdom. Förde kyrkoböckerna omsorgsfullt och prydligt.

G. 13/7 1837 m. hushållerskan *Märta Persdotter*.

En ogift dotter *Carolina*.

4. **Carl Wilhelm Petré** (1851-56), f. 25 juli 1807, yngste sonen af kaptenen vid Jämtl. reg. Ludvig Gustaf Petré och Maria Magdalena Lilljesköld, som 1812 gifte om sig m. löjtnanten vid samma reg. G. E. Stjernsten. Stud. i Upsala ht. 1829, v. kollega i Hernösand vt. 1831, prästv. till predikant vid Storsjö kapell i Härjedalen 24 juni 1832, komm. adj. i Indal-Liden mars 1838, past. adj. i Torp okt. s. å., kapellpred. i Holm sommaren 1850, tilltr. 1851. Omedelbart efter en nykterhetspredikan, som v. pastor Thelberg härstädes i egenskap af agent för svenska nykterhetssällskapet höll sommaren 1851, hade Petré, som ej gillade denna rörelse, uppträd i predikstolen och bemött den förre, hvarför Petré fick uppbära klander att ha gjort kyrkan till forum för disputationer och ordtråtor. Här i Holm utgjorde hans årliga lön allenast 11 t:r korn, och ehuru den lilla församlingen själfmant ökade hans inkomster, måste de blifva otillräckliga för den stora familjen. Trots sin goda vilja att göra rätt för sig, såg han sin skuldsättning årligen ökas. Hopp om bättre ekonomiska förhållanden yppades, då han kom på förslag till Hede pastorat, men mot hans profpredikan därst. sept. 1853 gjordes anmärkning, att han begagnat uttryck, innebärande försök till röstvärfning, hvarför ransakning häröfver anställdes. På grund af formfel drog rättegången ut på tiden. Förnyad undersökning anbefalldes, och Konsist. afgaf 22 sept. 1855 sitt utslag, att Petré ej kunde fällas på grund af hvad den nya ransakningen ådagalagt. Saken låg ännu till följd af besvär från angifvarnes sida oafgjord, då Petré i okt. 1856 nedreste till Sthm för att om möjligt påskynda Hofrättens pröfning. Med längtan och oro afbidade den utblottade familjen hans återkomst till det torftiga hemmet, då det hemska budet i stället kom, att han vid ångfartyget Umeås undergång 25 november 1856 på hemresan omkommit. Ett ömmande upprop om hjälp ställdes af prosten P. Stjernberg till allmänheten, och deltagandet för den hårdt pröfvade familjen var allmänt.

G. 1834 m. *Fredrike Wilhelmine Smith-Busch*, f. 1/2 1810, dotter af proprietær Svend Busch i Follo, Ørkedalen i Norge, och Andrea Katrine Krause; d. i Sundsvall 17/1 1868.

Barn: *Robert Thore*, f. 11/2 1835, vinhandlare i Sundsvall, d. 4/10 1874; *Andrea Catharina*, f. 30/9 1836, d. ogift 18/1 1899 i Vifsta, Timrå; *Maria Trondenoria*, f. 17/4 1838 i Indal-Liden, g. m. målaren Per Samuel Björling i Ofvanåker, Helsingland; d. 8/5 1890; *Ludvig Gustaf*, f. 3/11 1840, grosshandlare i Hsand, d. 3/9 1888; *Fredrika Wilhelmina*, f. 13/2 1843, g. 1872 m. Johan Mauritz Ljungcrantz, kronolänsman i Vifsta, d. 2/9 1892; *Johanna Georgina*, f. 14/7 1848, g. 1871 m. inspektör Wilhelm Kindman; d. 22/7 1875; *Ida Sophia*, f. 15/3 1850, g. 7/7 1878 m. khde Erik Magnus Nordling i Gudmundrå..

Tr.: Några predikningar och skriftetal i all enfald hållna uti en församling inom Medelpad 1842, och tryckte till följd af de kränkande omdömen, som de förorsakat sin författare. Sundsvall 1842. (anon.)

5. **Olof Nordborg** (1860-79), v. kapellpred. i Holm maj 1857, ordin. 29 aug. 1859, tilltr. 1860. Khde i Stugun 25 juni 1878, tilltr. 1880, men öfvertog tjänsten på förordnande 1 maj 1879, se *Stugun*.

KOMMINISTER I HOLM.

1. **Nils Magnus Lalander** (1881-83), utn. komm. i Holm 10 mars 1879, tillträdde 1 maj 1881, utn. komm. i Torp 3 dec. 1882. Se *Torp*.